

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo mora, prometa
i infrastrukture

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE REPUBLIKE HRVATSKE

Vrednovanje tijekom provedbe
(srednjoročno vrednovanje)
„Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa
u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027.
godine“

IZVJEŠĆE O PROVEDBI POSTUPKA SREDNJOROČNOG VREDNOVANJA

„NACIONALNOG PLANA RAZVOJA
ŠIROKOPOJASNOG PRISTUPA U REPUBLICI
HRVATSKOJ U RAZDOBLJU OD 2021. DO 2027.
GODINE“

Zagreb, studeni 2025.

1. SAŽETAK

Srednjoročno vrednovanje Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (skraćeno: Nacionalni plan) je provedeno u razdoblju od lipnja do studenog 2025. godine. Metodologija korištena za vrednovanje definirana je, usklađena i provedena u skladu sa zakonodavnim okvirom sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske i relevantnim aktima. Tijekom vrednovanja korišteni su propisani kriteriji za vrednovanje: Važnost (relevantnost); Usklađenost (koherentnost); Učinkovitost (efikasnost); Djelotvornost (efektivnost, opravdanost); Učinak; Održivost.

Zaključno na provedeni postupak srednjoročnog vrednovanja Nacionalnog plana, a u odnosu na primijenjene kriterije vrednovanja, postupak provedbe Nacionalnog plana je uspješan. U nastavku se nalaze **najvažniji zaključci i pouke postupka vrednovanja (eng. *lessons learned*)** doneseni u odnosu na primijenjene kriterije vrednovanja, a na temelju provedene analize podataka, nalaza vrednovanja te odgovora na pitanja za vrednovanje.

Nacionalni plan i sve njegove strateške odrednice, uključujući i posebne ciljeve i pokazatelje ishoda, usklađeni su sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, 123/17, 151/22) te načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem, i definirani u skladu s razvojnim potencijalima i potrebama korisnika.

Nacionalni plan doprinosi provedbi javnih politika i usklađenost Nacionalnog plana sa strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. Konkretno, Nacionalni plan doprinosi provedbi *Razvojnog smjera 3. Zelena i digitalna tranzicija* te *Strateškog cilja 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva* Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine, a ukupan iznos sredstava Nacionalnog plana utrošen za doprinos ostvarenju Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine i ovog razvojnog smjera i strateškog cilja, iznosi 1.735.205,17 EUR za razdoblje 2022., 2023. i 2024. godine, u okviru provedbe *Posebnog cilja 1. Uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta u kućanstva* (u ovom iznosu sadržan je i iznos sredstava utrošenih za provedbu *Posebnog cilja 2. Uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta za javne namjene* za 2022. godinu (374.120,44 EUR)). Iz navedenog se zaključuje da postoji krajnji utjecaj provedbe Nacionalnog plana u vidu značajnih pozitivnih i planiranih srednjoročnih i dugoročnih promjena u društvu, a posebno u području zelene i digitalne tranzicije društva i gospodarstva. Navedeno je razvidno i iz uspješnosti provedbe posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda, mjera i pokazatelja rezultata. Također, Nacionalni plan je usklađen i s ostalim aktima strateškog planiranja drugih javnih tijela na globalnoj razini, razini Europske unije te na razini Republike Hrvatske.

Provedbeni okvir Nacionalnog plana uključuje četiri (4) posebna cilja i pet (5) pokazatelja ishoda te četiri (4) mjere i jedan (1) projekt, sa sveukupno 17 zasebnih aktivnosti i pokazatelja rezultata za njihovu provedbu. Provedbeni okvir Nacionalnog plana je učinkovit, ostvaruju se posebni ciljevi i mjere Nacionalnog plana i postižu se očekivani ishodi i rezultati s planiranim resursima. Naime, u provedbi Nacionalnog plana tijekom 2022., 2023. i 2024. godine postignut je značajan napredak - praćenjem ostvarenja posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda, utvrđeno je da posebni ciljevi kroz pokazatelje ishoda imaju visoku razinu uspješnosti u ostvarenju tijekom 2022., 2023. i 2024. godine. U okviru četiri (4) posebna cilja odnosno pet (5) pokazatelja ishoda, četiri (4) od pet (5) pokazatelja ishoda bilježi više od 60% ostvarenja, od toga čak dva (2) pokazatelja ishoda bilježe gotovo potpuno ostvarenje odnosno više od 93% ostvarenja, a jedan pokazatelj ishoda je čak ostvaren i premašen („Udio ruralnih područja u Republici Hrvatskoj koja su pokrivena 5G mrežama“ u sklopu *Posebnog cilja 4. Uvođenje 5G*

mreža u ruralna područja). S druge strane, samo jedan pokazatelj ishoda bilježi ostvarenje manje od 50%, odnosno konkretno 37,55% ostvarenja – „Udio objekata javne namjene u Republici Hrvatskoj kojima je dostupan širokopojasni pristup s brzinom od najmanje 1 Gbit/s simetrično“, u okviru *Posebnog cilja 2. Uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta za javne namjene*. Od 17 aktivnosti/pokazatelja rezultata, njih čak osam (8) je provedeno (47,06%), šest (6) ih je u tijeku (35,29%), a tri (3) su suspendirana (17,65%). Samo je jedna mjera još u potpunosti u tijeku, što čini udio od 20% u ostalim mjerama/projektu koji su svi u određenoj mjeri provedeni. Najveće ostvarenje bilježi mjera *M2 - Unapređenje i ujednačena primjena zakonodavnog okvira u području gradnje te poboljšanje prakse prostornog planiranja vezano uz postavljanje mreža vrlo velikog kapaciteta* (75%) s provedene čak tri (3) od četiri (4) aktivnosti, a najniže ostvarenje bilježi mjera *M1 – Smanjenje troškova postavljanja mreža vrlo velikog kapaciteta* (33,33%) s provedenom jednom (1) od tri (3) aktivnosti. Unatoč uspješnom provedbenom okviru, određenu prepreku i ograničenje u uspješnom praćenju i izvještavanju o provedbi Plana razvoja predstavlja nedostatak pojedinih podataka o realiziranim vrijednostima pojedinih pokazatelja u određenom razdoblju.

Na temelju nalaza provedenog postupka srednjoročnog vrednovanja te provedenih polustrukturiranih intervjua s predstavnicima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture uključenih u provedbu Nacionalnog plana, u nastavku se prikazuju **najvažnije preporuke** donesene za daljnje aktivnosti te odgovornosti i nadležnosti tijela nadležnog za provedbu Nacionalnog plana, odnosno Ministarstva mora, prometa i infrastrukture.

Tijekom daljnje provedbe Nacionalnog plana, potreban je nastavak sustavnog vođenja računa o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi Nacionalnog plana te unaprijeđenje sustava praćenja pokazatelja u pojedinim internim karikama u sustavu, u realnom vremenu i gdje je to moguće, kako bi se osiguralo/održalo liniju zaduženja i odgovornosti za prikupljanje podataka i vrijednosti ostvarenja pokazatelja, resursne i vremenske kapacitete za prikupljanje podataka te praćenje i izvještavanje o pokazateljima, kao i proces redovitog (učestalijeg, gdje je to moguće) prikupljanja podataka, a kako bi se izbjeglo nedostupnost podataka za referentno razdoblje praćenja, izvještavanja i vrednovanja. Korisno je i uvođenje prakse češćeg praćenja kretanja vrijednosti pokazatelja u okviru internih aktivnosti, u vidu uspostavljanja učestalije komunikacije s tijelima zaduženim za praćenje i/ili dostavu podataka, jer učestalije praćenje kretanja vrijednosti pokazatelja omogućuje praćenje napretka te unaprijeđeno upravljanje, odnosno pravovremeno uočavanje odstupanja od planiranih vrijednosti, a čime se po potrebi omogućuje korekcija i revizija koraka s ciljem ostvarenja zadanih strateških odrednica. Također je korisno i nadoknađivanje kašnjenja u dostupnosti podataka alternativnim izvorima podataka ili metodama izračuna ostvarenih vrijednosti pokazatelja, kao i povećanje dosljednosti u izvještavanju o pokazateljima u pojedinim mjerama, kako bi se za iduće programsko razdoblje mogla dodatno unaprijediti intervencijska logika. Uz to, dodatno angažiranje potrebnih kadrova i jačanje kapaciteta za pomoć u provedbi aktivnosti može pomoći u slučaju susretanja s nedostatnim kapacitetima za provedbu i praćenje odnosno izvještavanje o Nacionalnom planu.

Isto tako, važno je osiguravanje kontinuiteta u provedbi mjera/projekta i nastavak dobre suradnje na mjerama/projektima, ali i kapitalizacija kvalitetne suradnje u svrhu razvoja i provedbe novih projekata u korist Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, kao i unaprijeđenje koordinacije i zajedničkog angažmana svih dionika za veću učinkovitost, bolje rezultate uz manje troškove i smanjenje dupliciranja aktivnosti te jačanje administrativnih i stručnih kapaciteta kako bi se omogućio sustavniji nadzor aktivnosti na terenu. Potrebno je i osiguravanje boljeg sustava kontrole aktivnosti koje provode operatori nakon potpisivanja ugovora.

Preporučuje se i uključanje svih provoditelja mjera/projekta koji doprinose realizaciji ciljeva u sustav praćenja provedbe i izvještavanja, potencijalno kroz jednogodišnje ili polugodišnje radionice s relevantnim predstavnicima, kako bi ih se informiralo o trenutnom statusu provedbe, uključilo u interaktivni dialog i potaknulo na dublje uključivanje u provedbu mjera/projekta u njihovoj nadležnosti te time potaknulo i na dublji osjećaj odgovornosti i „vlasništva“ ostvarenih rezultata provedbe Nacionalnog plana. Jednako tako, korisno je i unaprjeđenje/ustpostavljanje linije/sustava izvještavanja koji će omogućiti izravnu komunikaciju između korisnika mjera/projekta i osoba zaduženih za praćenje podataka o izvršenju. Također je moguće i razmatranje mogućnosti olakšavanja koordinacije velikog broja dionika uključenih u izvještavanje o provedbi Nacionalnog plana, kroz primjenu centraliziranog i/ili informatičkog rješenja koje bi uključivalo parametre zadane dokumentom i zakonodavnim okvirom.

U konačnici, preporučuje se ravnomjerna raspodjela utroška sredstava prema posebnim ciljevima te praćenje utrošenosti sredstava po pojedinim posebnim ciljevima, čime se osigurava učinkovitost i održivost provedbe. Također je korisna i analiza razloga suspenzije projekta/aktivnosti i pronalazak rješenja za njihovu reaktivaciju ili zamjenu u provedbi Nacionalnog plana, u mjeri u kojoj je to moguće. Potrebno je pratiti i primijeniti najnovije/aktualne smjernice i okvir sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske u provedbi Nacionalnog plana, ali i u daljnjim procesima strateškog planiranja – važeći zakon, pravilnici, uredbe i drugi akti i smjernice.

Nakon provedbe Nacionalnog plana, preporučuje se jačanje administrativnih i stručnih kapaciteta za potrebe unaprjeđenja procesa gdje je to potrebno, te optimizacije procesa strateškog planiranja i izrade novog akta strateškog planiranja, kao i već spomenuto praćenje i primjena najnovijih/aktualnih smjernica i okvira sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske u izradi novog akta strateškog planiranja. Također se preporučuje započinjanje procesa daljnjeg strateškog planiranja i izrade novog akta strateškog planiranja najkasnije u zadnjoj godini provedbe Nacionalnog plana. Pri tome je korisno i razmatranje pojednostavljivanja strateškog planiranja u budućnosti, kroz optimizaciju strateških odrednica poput posebnih ciljeva, pokazatelja ishoda, projekata, mjera i pokazatelja rezultata – odnosno bolje planiranje ciljeva i mjera unaprijed kako bi se izbjegle improvizacije i problemi u provedbi, korištenje pouzdanih i stabilnih pokazatelja koji omogućuju dugoročnu usporedivost i praćenje rezultata - kako bi se moglo kvalitetnije definirati strateške odrednice te izbjeći potencijalno preklapanje sličnih i/ili istih pokazatelja i aktivnosti, a time i unaprijediti intervencijsku logiku.

Također je korisno provesti analizu rezultata provedbe Nacionalnog plana na operativnoj razini u svrhu pronalaženja potencijalnih prepreka i rješenja u budućnosti, za potrebe primjene u izradi i provedbi novog akta strateškog planiranja, kao i jasnije razdvajanje nacionalnih mjera od vanjskih projekata te bolja kontrola uključivanja novih projekata.

Važno je pravovremeno planiranje i usklađivanje nacionalnih mjera i aktivnosti s novim regulativama Europske unije te pravovremeno usmjeravanje određenih sredstava na pripremu za strateško planiranje za buduće razdoblje (izrada određenih sektorskih ili tematskih analiza, jačanje kapaciteta ključnih dionika, jačanje kolaboracije između ključnih dionika, identificiranje optimalnih načina financiranja projekata, i slično). Korisno je provođenje analize podataka koja bi obuhvatila provjeru primjene horizontalnih načela gdje je to moguće, a što može biti korisno za buduće programsko razdoblje, za strateško planiranje, ali i za druge aktivnosti, kao i označavanje aktivnosti u mjerama koje će doprinijeti provedbi horizontalnog cilja i općenito horizontalnih načela (minimalno: jednakost spolova, nediskriminacija, održivi razvoj) gdje je to moguće, kako bi se isto moglo pratiti i po potrebi unaprjeđivati.

Vrlo je važno i učinkovito uključivanje svih dionika u proces strateškog planiranja i izrade novog akta strateškog planiranja od samog početka, potičući osjećaj odgovornosti i „vlasništva“ nad novim aktom strateškog planiranja i očekivanim ishodima i rezultatima, kao i pravovremeno planiranje mehanizama kojima će se učinci Nacionalnog plana održati i nakon 2027. godine (primjerice, financijski instrumenti, daljnje regulatorne mjere, potpora inovacijama, i slično).

U konačnici, prema novom Izvješću o provedbi Programa politike digitalnog desetljeća u 2025. godini, Republika Hrvatska se s ukupnom VHCN pokrivenosti od 78,93% približila EU prosjeku od 82,49%, a što je u velikoj mjeri posljedica dovršetka izgradnje mreža sufinanciranih EU fondovima. Kako bi se zadržao pozitivan trend i osigurala ravnomjerna dostupnost VHCN mreža na čitavom teritoriju Republike Hrvatske, potrebno je osigurati dostatna sredstva iz EU fondova i u nadolazećem višegodišnjem financijskom okviru 2028.–2034., a s ciljem smanjenja digitalnog i investicijskog jaza između urbanih i ruralnih područja, odnosno područja u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja.